

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/49/2016
Identifikačné číslo spisu:	9512100123
Dátum vydania rozhodnutia:	06.06.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:9512100123.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom dňa 6. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martina Piovarsyho a JUDr. Štefana Harabina v trestnej veci proti obvinenému M. U. pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. e/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. c/ Tr. zák. o dovolaní ministra spravodlivosti Slovenskej republiky na podnet námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, zo dňa 10. apríla 2014, sp. zn. 6 To 12/2014 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trnava zo 17. októbra 2013, sp. zn. 6 T 58/2012, bol obvinený M. U. oslobodený spod obžaloby pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. e/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. c/ Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že

dňa 14.12.2008 v čase medzi 14.37 - 15.10 hod. v obci J., na námestí, okr. D. Y., v stávkovej kancelárii Q., patriacej Q., s.r.o., U., počas prevádzkovej doby s cieľom získať finančné prostriedky napadol so sebou na ten účel prineseným nožom s dĺžkou čepele 18,3 cm tam prítomného zamestnanca A. T., nar. XX.XX.XXXX, ktorého viackrát bodol a porezal, čím mu spôsobil mnohopočetné bodné poranenia krku, hrudníka, brucha a pravej hornej končatiny pri priebode ľavej komory srdca, bodné poranenia prednej steny, ľavej a pravej komory srdca, mnohopočetné bodné poranenia pľúc obojstranne a bodno-rezné poranenia pečene so zakrvácaním do pohrudnicových dutín, dutiny brušnej podľa vypracovaného znaleckého posudku z odboru súdneho lekárstva, následkom ktorých A. T. na mieste zomrel, následne z miesta činu odcudzil finančnú hotovosť vo výške 71 220,50 Sk (2 364,09 eur) ku škode spoločnosti Q. - R. Y. Y. Y. s.r.o. so sídlom Z. č. XX, U., a z miesta činu ušiel, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchal obvinený.

Podľa § 288 ods. 3 Tr. por. boli poškodené strany - S. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. č. XXX, a Q. - R. Y. Y. Y., s.r.o. so sídlom U., Z. č. XX, odkázané so svojimi nárokmi na náhradu škody na

občianske súdne konanie.

Na podklade odvolania krajského prokurátora voči uvedenému rozsudku okresného súdu Krajský súd v Trnave uznesením z 10. apríla 2014, sp. zn. 6 To 12/2014, rozhodol tak, že podľa § 319 Tr. por. odvolanie krajského prokurátora ako nedôvodné zamietol.

Dňa 5. februára 2015 bolo Okresnému súdu Trnava doručené dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré podal na podnet I. námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky v neprospech obvineného M. U.. Dovolanie bolo podané podľa § 369 ods. 1 Tr. por. z dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por. proti citovanému uzneseniu Krajského súdu v Trnave a konaniu, ktoré mu predchádzalo, pretože týmto rozhodnutím bol porušený zákon v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por., § 2 ods. 12 Tr. por., § 285 písm. c/ Tr. por. a § 319 Tr. por. v prospech obvineného.

Úvodom svojho mimoriadneho opravného prostriedku minister spravodlivosti Slovenskej republiky zrekapituloval priebeh doterajšieho konania pred súdom a citujúc ustanovenia, v ktorých podľa jeho názoru došlo k porušeniu zákona v prospech obvineného, vytýkal súdom, že výlučne jednostranne posúdili celkovú dôkaznú situáciu, poukazujúc na to, že v prospech obvineného nesvedčil priamo žiaden dôkaz, zatiaľ čo jeho vina bola preukázaná uceleným komplexom na seba nadväzujúcich priamych a nepriamych dôkazov, ktorých presvedčivosť a vierohodnosť považoval za jednoznačnú. Zdôraznil, že zabezpečený reťazec dôkazov spojil priame vecné dôkazy zaistené na mieste činu, t. j. telo poškodeného, vražednú zbraň a pachové vzorky z tela obvineného aj z vražednej zbrane, s konkrétnou osobou, t. j. s osobou páchatel'a a doplnil, že uvedený reťazec priamych dôkazov je v danom prípade podporený aj nepriamymi dôkazmi, ktorými sú výpoveď svedka H. R. Z., spochybňujúca „alibi“ obvineného na čas skutku, ako aj samotné výsledky identifikácie osoby podľa pachových stôp. Tvrdiac, že okresný súd sa s týmto reťazcom dôkazov vo svojom rozhodnutí žiadnym spôsobom nevysporiadal, a najmä uspokojivo nevysvetlil, ako sa práve pachové stopy obvineného dostali na bezprostredne po čine zaistenú vražednú zbraň, označil rozsudok súdu prvého stupňa za vykazujúci znaky svojvôle a arbitrárnosti. S dodatkom, že obhajobu obvineného vyvracali okrem absencie jeho „alibi“ aj ďalšie dôkazy vykonané na hlavnom pojednávaní, a to miestna znalosť pomerov, ktorou sa podľa výpovede svedka W. U. musel páchatel' vyznačovať, ako aj motív - zisk finančných prostriedkov, dospel k záveru, že s rozhodnutiami okresného a krajského súdu sa nie je možné stotožniť.

V ďalšej časti dovolania minister spravodlivosti Slovenskej republiky, napádajúc kvalitu odôvodnení napádaných rozhodnutí oboch súdov (ich argumentačnosť a presvedčivosť), konštatoval ich nedostatky, ktoré podľa jeho názoru spočívali v absencii presvedčivého hodnotenia dôkazov v intenciách § 2 ods. 12 Tr. por., keď konajúce súdy neuviedli okolnosti významné pre rozhodnutie, nekonštatovali, ktoré okolnosti boli konkrétnym vykonaným dôkazom preukázané alebo vyvrátené, ani čo je z vykonaného dôkazu relevantné pre skutkové zistenia a následne aj právne závery, a neuviedli ani, ako sa vyrovnali s prednesmi a návrhmi procesných strán na vykonanie dokazovania, respektíve prečo nevykonali ďalšie stranami navrhované dôkazy. Ďalší nedostatok napádaných rozhodnutí videl v absentujúcich právnych úvahách, poukazujúc na to, že z odôvodnenia rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na druhej strane.

Rezumujúc uvedené, minister spravodlivosti Slovenskej republiky vyjadril presvedčenie, že rozhodnutia oboch súdov vychádzajú zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, a že pri zisťovaní skutkového stavu boli závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie vecí. V danom prípade má preto podané dovolanie za cieľ revíziu a nápravu skutkových zistení a preskúmanie vykonaného dokazovania, ktoré môže spočívať v posudzovaní spôsobu hodnotenia dôkazov a záverov, ktoré z dokazovania súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

Na záver mimoriadneho opravného prostriedku dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že napadnutým uznesením Krajského súdu v Trnave a

konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por., § 2 ods. 12 Tr. por., § 285 písm. c/ Tr. por. a § 319 Tr. por. v prospech obvineného, a podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave a ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Napokon, podľa § 388 ods. 1 Tr. por. navrhol prikázať Krajskému súdu v Trnave, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Súd prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručil rovnopis dovolania podaného ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky ostatným stranám trestného konania, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté, s upozornením, že sa môžu k dovolaniu v lehote, ktorú im určil, vyjadriť. Uvedenú možnosť využil prokurátor Krajskej prokuratúry Trnava, prokurátorka Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, obvinený M. U. prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Tibora Timára i poškodená S. T. prostredníctvom svojho splnomocnenca JUDr. Ľudovíta Földesa.

Prokurátor Krajskej prokuratúry Trnava, ako aj prokurátorka Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vo svojich vyjadreniach k podanému dovolaniu uviedli, že s týmto sa v celom rozsahu stotožňujú. Prokurátor Krajskej prokuratúry Trnava doplnil, že ho považuje za dôvodné, a prokurátorka Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky navrhla, aby mu bolo v celom rozsahu vyhovie.

Obvinený M. U. vo svojom vyjadrení k dovolaniu ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, podanom prostredníctvom svojho obhajcu, poukazuje na to, že podstata argumentácie podaného dovolania spočíva vo vlastnom hodnotení dôkazov, jeho predostretí dovolaciemu súdu ako správneho a súčasne v obviňovaní prvostupňového i krajského súdu z nesprávneho hodnotenia dôkazov, považoval toto za nedôvodné. Citujúc zákonné vymedzenie dovolacieho dôvodu uplatneného ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky (§ 371 ods. 3 Tr. por.), obvinený v kontexte obsahu predmetného dovolania, ktorý je v podstatných skutočnostiach v zhode s dôvodmi uplatnenými už odvolaním prokurátora, zdôraznil, že možnosť nápravy právoplatne rozhodnutej veci zakladajú len výnimočné skutočnosti, a nie bežné skutočnosti, ktoré predpokladá a zahŕňa odvolacie konanie ako odvolacie dôvody. Zdôraznil, že mimoriadny opravný prostriedok predpokladá mimoriadne preskúmanie právoplatne ukončenej trestnej veci, a len samotná skutočnosť závažnosti skutku a jeho právnej kvalifikácie nemôže byť dôvodom na takýto súdny prieskum. Vo vzťahu k námietkam ministra spravodlivosti Slovenskej republiky vzneseným ohľadom nedostatkov odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu upozornil, že predmetné rozhodnutie je potrebné posudzovať v kontexte (nie izolovane) nielen rozhodnutia súdu prvého stupňa, ale aj predchádzajúceho rozhodnutia odvolacieho súdu, nakoľko tento už vo svojom prvom rozhodnutí v danej trestnej veci zaujal právny a skutkový záver k jednotlivým dôkazom.

Argumentácii ministra spravodlivosti Slovenskej republiky založenej na existencii nepriamych dôkazov - výpovedi svedka H. R. Z., spochybňujúcej „alibi“ obvineného na čas skutku, a výsledkoch pachovej identifikácie - obvinený kontroval poukazom na to, že súdy v konaní, a to aj opakovane vypočuli celý rad svedkov, ktorí potvrdili, že v čase vraždy bol v práci, respektíve na ceste z nej, pričom uvedená skutočnosť vyplýva aj z ďalších pred súdom vykonaných dôkazov; a záverom, bohato ilustrovaným odkazmi na odbornú literatúru a judikatúru najvyšších i ústavných súdov Slovenskej republiky aj Českej republiky, že z kriminalistického hľadiska posúdenia pachovej stopy túto nie je možné ako vecný dôkaz zaradiť medzi priame dôkazy z dôvodu pôvodu a charakteru takejto stopy, zdôrazniac, že súdy tento záver vyhodnotili správne. Ďalej rozvíjajúc svoju obhajobu upriamil pozornosť na fakt, že (aj s ohľadom na nález druhého noža neďaleko miesta činu) v konaní nebola jednoznačne preukázaná skutočnosť, že práve nôž, na ktorom bola zaistená pachová stopa, bol vražedným nástrojom; a tiež na to, že nakoľko pravidelne na niekoľko hodín denne chodieval do priestorov stávkovej kancelárie za svojou priateľkou, ktorá tam v tom čase pracovala, je možné vyvodiť niekoľko možností a verzii prenosu pachovej stopy. S ohľadom na uvedené sa obvinený stotožnil s postupom súdov nižších stupňov, ktoré následne v konaní veľmi správne vzali do úvahy naznačené pachové pozadie prítomnosti pachovej stopy na noži v priestoroch stávkovej kancelárie a domáce osoby, keďže aj jeho samotného bolo potrebné zaradiť do skupiny tzv. domácich osôb. Rovnako poukázal na skutočnosť, že na mieste činu sa nenašli žiadne trasologické, daktyloskopické, biologické ani iné priame dôkazy, ktoré by ho spájali so spáchaným

skutkom. Pritom na mieste činu sa našla pracovná rukavica, ktorú mal páchatel' zrejme na ruke v čase spáchania vraždy. Na tejto sa však rovnako nenašla biologická stopa zhodná s jeho osobou.

Vo vzťahu k tomuto dôkazu obvinený taktiež namietal samotnú zákonnosť získania porovnávacej pachovej vzorky od obvineného, nakoľko v čase jej odobratia bol v procesnom postavení svedka, pričom výlučne uvedený dôkaz založil následné vznesenie obvinenia voči jeho osobe a potom aj obžaloby. Takýto prístup považoval za neprípustný z dôvodu zákazu seba obviňovania, keď tak, ako svedok nemôže vypovedať vo svojej trestnej veci voči sebe, nemôže voči sebe predkladať ani usvedčujúce dôkazy.

Na základe uvedeného obvinený rezumoval, že identifikácia osoby na základe metódy pachového porovnania nie je priamym dôkazom a ani sama osebe ani v spojení s inými nepriamymi dôkazmi nemôže založiť odsudzujúci rozsudok.

Obvinený sa nestotožnil ani s dôvodením ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, odvíjajúcim sa od výpovede svedka W. U. a založeným na znalosti miestnych pomerov, ktoré označil za čisto hypotetické tvrdenie, ktoré ako také nepostačuje ani na vytýčenie vyšetrovacej verzie, tobôž nie ako dôkaz v trestnom konaní.

Záverom svojho vyjadrenia obvinený, prezentujúc presvedčenie, že vykonané dokazovanie zakladá možnosť, že skutok mohol spáchať aj niekto iný, identifikoval povinnosť súdu vyhodnotiť takúto skutočnosť (na rozdiel od prokurátora) vždy v prospech obžalovaného. Zdôraznil, že nemožno vytvoriť precedens, na základe ktorého by bolo možné uznať obžalovaného za vinného na základe nepriamych dôkazov, respektíve bez dôkazov alebo na základe hypotéz bez dôkaznej hodnoty. V tejto súvislosti akcentoval, že súdy postupom podľa § 2 ods. 12 Tr. por. správne vyhodnotili vykonané dôkazy v jeho prospech, keď ho spod obžaloby pre predmetný skutok oslobodili, keďže nebolo preukázané, že skutok spáchal.

Vzhľadom na uvedené, majú za to, že odvolací súd ako aj súd prvého stupňa rozhodli správne a zákonne, správne vyhodnotili nepriame dôkazy v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov a dodržali súdnou praxou zaužívané zásady, pričom ich rozhodnutia sú dostatočne a preukázateľne odôvodnené, navrhol, aby dovolací súd predmetné dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky odmietol, nakoľko nie sú splnené podmienky dovolania, alebo dovolanie zamietol, nakoľko nie sú preukázané dôvody dovolania.

Dňa 7. júna 2016 bol spisový materiál Okresného súdu Trnava, sp. zn. 6 T 58/2012, spolu s dovolaním ministra spravodlivosti Slovenskej republiky predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie.

Následne, dňa 29. júla 2016, bolo dovolaciemu súdu prostredníctvom splnomocnenca JUDr. Ľudovíta Földesa predložené vyjadrenie poškodenej S. T., v ktorom táto, opätovne poukazujúc na rozpory vo výpovediach svedkov H. Z. Z., O. X. a K. Y. a obvineného M. U., vyčítala súdu prvého stupňa i odvolaciemu súdu, že jej návrhom na opätovné vypočutie svedka H. Z. Z., na vykonanie konfrontácie medzi ním a obvineným ako aj medzi ďalšími menovanými svedkami a na vypočutie svedka G. Z. O., ktorého sa jej podarilo zabezpečiť, nielenže nevyhoveli, ale sa nimi vôbec nezaoberali. Pripájajúc sa k dovolaniu podanému ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky, preto žiadala, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia, ktoré by týmto zrušením stratili podklad, a vec vrátil na ďalšie konanie odvolaciemu súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Za účelom objektivizácie a preskúmania pravdivosti výpovede obvineného, svedkov O. X. a K. Y. sa domáhala najmä vykonania ďalšieho navrhovaného dokazovania, a to výsluchu svedkov H. Z. Z., O. Z. G. a na základe ich výpovedí ustáleného ďalšieho svedka - zákazníka, u ktorého mali v deň vraždy poškodeného A. T. pracovať, v zmysle zásady bezprostrednosti a ústnosti pred súdom a následných konfrontácií medzi obvineným a uvedenými svedkami, ako aj medzi svedkami navzájom, prípadne aj rekognícií na opoznanie obvineného svedkami.

Argumentovala tým, že vykonanie navrhovaných dôkazov by posilnilo dôkaznú situáciu v zmysle požiadaviek § 2 ods. 10 Tr. por., ktorá by takto umožňovala spravodlivé rozhodnutie súdu bez toho, aby sa javilo ako arbitrárne. Záverom upriamila pozornosť na skutočnosť, že súd na základe vykonaného dokazovania najprv odsúdil obvineného na trest odňatia slobody na 25 rokov a na 2 roky ochranného dohľadu a následne ho za nezmenenej dôkaznej, právnej a skutkovej situácie oslobodil spod obžaloby, a to bez vykonania navrhovaného dokazovania, ktorého doplnenie by zodpovedalo pokynu odvolacieho súdu na objektivizáciu výpovede obvineného a svedkov, daného odvolacím súdom pri zrušení pôvodného odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa.

Poškodená spoločnosť Q. - R. Y. Y. Y., s.r.o. so sídlom U., Z. č. XX, sa k dovolaniu ministra spravodlivosti Slovenskej republiky žiadnym spôsobom nevyjadřila.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predovšetkým skúmal či má podané dovolanie všetky obsahové a formálne náležitosti, či je prípustné a či bolo podané oprávnenou osobou a pritom dospel k nasledujúcim záverom:

V posudzovanom prípade je napadnutým rozhodnutím uznesenie Krajského súdu v Trnave, ktorým bolo odvolanie krajského prokurátora proti oslobodzujúcemu rozsudku Okresného súdu Trnava zo 17. októbra 2013, sp. zn. 6T 58/2012, podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietnuté. Proti takémuto druhu rozhodnutia je dovolanie vo všeobecnosti prípustné.

V danom prípade podal dovolanie minister spravodlivosti na základe podnetu námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky podľa § 369 ods. 1 Tr. por.

Napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave, ktorým bolo odvolanie prokurátora zamietnuté nadobudlo právoplatnosť dňom vyhlásenia, teda 10. apríla 2014.

Podľa § 369 ods. 1 Tr. por. dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

Podľa § 371 ods. 3 Tr. por. minister spravodlivosti podá dovolanie aj proti právoplatnému rozhodnutiu vychádzajúceho zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.

Minister spravodlivosti oprel svoje dovolanie v podstate na tvrdení, že vo veci konajúce súdy posúdili dôkaznú situáciu jednostranne argumentujúc, že vina obvineného M. U. bola preukázaná komplexom na seba nadväzujúcich jednoznačných priamych i nepriamych dôkazov. Dôvodil najmä, že zaistené pachové stopy z vražednej zbrane v spojitosti s výpoveďou svedka H. R. Z., spochybňujúcou alibi obvineného, v spojitosti s dôkazmi preukazujúcimi jeho znalosť miestnych pomerov a jeho motív získať finančné prostriedky, sú dôkazmi, ktoré M. U. identifikujú ako páchatelia trestného činu vraždy poškodeného A. T.. Dovolateľ tiež namietal nedostatočnosť presvedčivého odôvodnenia rozhodnutí súdov.

Minister spravodlivosti teda namietal, že vo veci konajúce súdy oslobodením obvineného spod obžaloby na základe nesprávne zisteného skutkového stavu veci, a najmä nesprávneho vyhodnotenia dôkazov v jeho prospech sa dopustili porušenia zákona v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por., § 2 ods. 12 Tr. por., § 285 písm. c/ Tr. por. a § 319 Tr. por.

Pokiaľ ide o vecnú stránku vytýkaných chýb uvádzaných v dovolaní ministra spravodlivosti vo vzťahu k výroku o oslobodení obvineného M. U. spod obžaloby krajského prokurátora je treba primárne konštatovať, že dovolací súd sa nestotožnil s právnou argumentáciou dovolateľa a uvádza k tomu nasledovné:

Metóda využitia pachovej stopy pre identifikáciu podozrivej osoby z pohľadu platného dôkazného práva v trestnom konaní nie je v Trestnom poriadku výslovne upravená. Z tohto dôvodu sa pri dokazovaní pachovou stopou v trestnom konaní použije všeobecná smernica obsiahnutá v § 119 ods. 2 Tr. por. „ako dôkaz môže slúžiť všetko čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona“. Súčasná judikatúra uznáva výsledky pachovej identifikácie len ako dôkaz nepriamy, použiteľný len v uzavretom kruhu nepriamych dôkazov, alebo ako dôkaz podporný k priamemu dôkazu. Pachová identifikácia sama o sebe preto nemôže slúžiť ako hlavný usvedčujúci dôkaz viny obžalovaného, ale musí byť doplnená inými dôkazmi.

Dôvodov, prečo môže byť pachová stopa hodnotená len ako nepriamy dôkaz je niekoľko:

Pachová stopa je založená na použití vycvičených psov, ktorí sú schopní stotožniť pach človeka zaistený z dvoch predmetov alebo miest, avšak pes (rovnako ako človek) sa môže myliť.

Výsledky nie je možné overiť exaktnou vedeckou metódou, ide hlavne o to či pachová stopa je vhodná a spôsobilá pre individuálnu identifikáciu ľudského jedinca, aké má táto stopa vlastnosti, či je technickými prostriedkami zistiteľná a či je vycvičený pes schopný túto stopu identifikovať. Toto platí aj napriek tomu, že v súčasnosti, (na rozdiel od doterajších len empirických zistení) bola vedecky preukázaná existencia molekúl, ktoré umožňujú individuálnu identifikáciu páchatel'a trestného činu a bola potvrdená mimoriadna schopnosť vycvičených psov takúto identifikáciu vykonať.

Páchatel' mohol na mieste činu zanechať podvrhnutú pachovú stopu, (v posudzovanom prípade obvinený bežne prichádzal na miesto činu a celkom bežne tam zotrval aj po dlhšiu dobu, keďže tam chodil za priateľkou).

Aj napriek zachovania prísnych požiadaviek odberu a porovnania pachových stôp policajnými orgánmi, aj za predpokladu ich prevedenia nespochybniteľným spôsobom dôkazy používajúce pachové stopy sú nepriame a ako jediné neobstoja, pretože preukazujú, že obvinený bol na mieste činu alebo ináč preniesol pach na veci súvisiace s trestnou činnosťou, ale nepreukazujú, že čin priamo spáchal. Preto je potrebné, aby tento dôkaz nebol pre uznanie viny jediným, osamoteným.

K veci je potrebné ďalej uviesť, že v posudzovanej veci boli vykonané aj iné dôkazy, a to jednak skupina dôkazov svedčiacich v prospech obvineného, potvrdzujúcich jeho alibi a jednak dôkazy svedčiace v jeho neprospech resp. tie, ktoré do istej miery spochybňujú jeho obhajobu.

Svedkovia O. X., G. Q., K. Y. zhodne a opakovane potvrdili, že obvinený M. U. dňa 14. decembra 2008 v čase od skorých ranných hodín do cca 14.00 hod. sa nachádzal v obci Q. D., kde pracoval na prestavbe rodinného domu X. X., a teda v inkriminovanom čase sa nemohol nachádzať na mieste činu v stávkovej kancelárii Q. v obci J. a usmrtiť jej zamestnanca, poškodeného A. T., keďže do J. sa vrátil až po 15.00 hod.

Dôkazom, ktorý vniesol isté pochybnosti o vierohodnosti tvrdenia obvineného a svedkov potvrdzujúcich jeho obhajobu, že v inkriminovanom čase pracoval v neďalekej obci je výpoveď svedka H. R. Z., rumunského občana, ktorý bol vypočutý v rámci medzinárodnej právnej pomoci dožiadaným prokurátorom tribunálu v meste Bacau v Rumunsku, a o ktorú výpoveď (popri pachovej stope na noži, ktorým bol poškodený zavraždený) opiera dovolateľ svoju dovoláciu argumentáciu.

Tento svedok vo svojej výpovedi z 20. apríla 2012 uviedol, že v rokoch 2008-2009 ako jeden z 30-člennej skupiny rumunských robotníkov, pracoval na Slovensku ako murár pre istú slovenskú spoločnosť, ale aj pre súkromné fyzické osoby. Vykonával rôzne rekonštrukčné práce aj cez víkendy. V nedeľu 14. decembra 2008 pracoval spolu s kamarátom G. O. u súkromnej osoby v obci blízko J. (meno majiteľa domu ani názov obce si nepamätal) a to v čase od 6-tej do 10-tej hod. Po ukončení práce asi o 10-tej hod. ich osoba, pre ktorú pracovali odviezla do J., kam prišli pred 10.30 hod. Spolu s O.

hneď išli do hostinca, kde boli aj ďalší rumunskí robotníci a rozprávali sa o usmrtení spáchanom ráno v J. v stávkovej kancelárii nachádzajúcej sa v blízkosti ubytovne, v ktorej boli Rumuni ubytovaní. Ešte pred vstupom do pohostinstva videl pri stávkovej kancelárii veľa policajtov. Okolo 15-tej hod. prišli viacerí policajti do hostinca, kde kontrolovali totožnosť všetkých prítomných osôb. Osoby A. T., K. Y. a M. U. nepozná, O. X. pozná ako osobu pracujúcu v spoločnosti, v ktorej pracoval a ako bývalého manžela majiteľky spoločnosti, ktorý sa zaoberal sprostredkovaním zamestnania a vykonával prepravu rumunských pracovníkov z Rumunska na Slovensko.

Požiadavka dovolateľa na hodnotenie výpovede tohto svedka (v spojitosti so zistenou pachovou stopou na noži, ktorým bol A. T. usmrtený), ako dôkazu jednoznačne preukazujúceho, že obvinený M. U. „nevypovedal pravdivo a žiadne skutočné alibi na čas skutku nemá“, nie je akceptovateľná.

Ako je to zrejmé z výpovede svedka tento vypovedal značne nepresne, pričom niektoré okolnosti si vôbec nepamätal. Nevedel uviesť mená osôb, u ktorých v inkriminovanom čase pracoval ani mená žiadnych ďalších osôb, nepamätal si ani názov spoločnosti, pre ktorú na Slovensku pracoval a ani názov obce, v ktorej dňa 14. decembra 2008 pracoval. Pri uvádzaní časových súvislostí sa celkom evidentne mýlil, keď uviedol, že pracovník stávkovej kancelárie bol usmrtený ráno, pretože z výsledkov dokazovania jednoznačne vyplýva, že k činu došlo až v poobedňajších hodinách v čase medzi 14.37 - 15.10 hod. Osobu O. X. si pamätá ako spolupracovníka v rovnakej spoločnosti, iné osoby si nepamätal.

Svedok bol vypočutý dňa 20. apríla 2012, t. j. po uplynutí doby takmer tri a pol roka od spáchania skutku, teda s takým časovým odstupom, ktorý objektívne odôvodňuje výrazné medzery pri opise okolností z obdobia jeho pobytu na Slovensku. Dovolateľ poukázal, na výpoveď svedka v časti jeho tvrdenia, že „v čase vraždy v práci neboli“, avšak práve táto časť jeho výpovede je nepresná, ba čo navyše v opise časových súvislostí vypovedal jednoznačne mylne, keď uviedol, že v deň vraždy už v čase jeho návratu z práce do J. (pred 10.30 hod.) sa v hostinci hovorilo o usmrtení poškodeného, pričom ale z výsledkov dokazovania nepochybne vyplýva, že k jeho usmrteniu došlo až v poobedňajších hodinách v čase medzi 14.37 a 15.10 hod. (výpovede viacerých svedkov, lekárska správa o ohliadke mŕtvolý etc.).

Z obsahu príslušného spisu vyplýva, že súd sa opakovane pokúšal predvolať svedka H. R. Z. za účelom jeho výsluchu na hlavnom pojednávaní, avšak neúspešne. Požiadavka na doplnenie dokazovania zabezpečením svedka a jeho vypočutím na hlavnom pojednávaní, resp. jeho konfrontáciou s obvineným resp. so svedkami, z pohľadu vyššie uvedeného nie je opodstatnená. Ak by sa aj podarilo zabezpečiť jeho účasť a vykonať jeho výsluch od spáchania skutku, ku dňu tohto rozhodnutia uplynula doba takmer osem a pol roka a s prihliadnutím na túto okolnosť nie je možné reálne očakávať spresnenie jeho výpovede. Pamäťové schopnosti jednotlivých osôb sú individuálne, avšak plynutie času vo všeobecnosti nepochybne tieto schopnosti iba oslabuje.

Rovnako tak ani doplnením dokazovania opakovaným odobratím pachovej stopy obvineného a jej opätovnej komparácie s pachovou stopou zistenou na noži zaistenom na mieste činu nie je reálne očakávanie prínosu žiadnych nových skutočností, a teda žiadnej zásadnej zmeny dôkaznej situácie. V tomto smere treba pripomenúť, že obvinenému bola v rámci prípravného konania pachová stopa zaistená dvakrát - dňa 2. februára 2011 a 16. mája 2011. Ďalšie dokazovanie v tomto smere smerujúce len k verifikácii skorších výsledkov sa javí ako nadbytočné. V danej súvislosti treba zdôrazniť, že nie sú žiadne pochybnosti o tom, že vyhodnotenie pachovej stopy v posudzovanom prípade služobným psom bolo vykonané v súlade s požiadavkou zaužívaných kriminalistických postupov lege artis, pri dodržaní všetkých komponentov procesného zaistenia, vrátane dokumentácie spôsobu prevedenia podľa odborných odporúčení a dokumentácie podmienok, za ktorých bol odber pachovej stopy alebo pachovej vzorky osoby prevedený.

Vo veci bol vypočutý celý rad svedkov, ktorí potvrdili (prípadne ak priamo nepotvrdili, ale nepopreli) výpoveď obvineného M. U., ktorý od začiatku a počas celého priebehu konania uviedol, že sa v inkriminovanom čase sa nachádzal v obci Q. D., kde pracoval spolu s O. X. a jeho partiou na

rekonštrukcii rodinného domu X. X., a preto sa nemohol v čase usmrtenia A. T. nachádzať na mieste činu. Jedná sa o svedkov X. X., J. W., G. Q., ale najmä O. X., K. Y., ktorí zhodne v prípravnom konaní i na hlavnom pojednávaní potvrdili, že dňa 14. decembra 2008 celý deň od rána do cca 14.00 hod. pracovali na stavbe domu X. X. a do J. sa vrátili o 15.00 - 15.15 hod., teda v čase po usmrtení poškodeného A. T.. Do J. sa vracali spoločne na motorovom vozidle O. X., pričom ako prvý z vozidla vystúpil obvinený M. U. pri jeho bydlisku na začiatku dediny, ako druhý vystúpil K. Y. a ako tretí Rumun H. Z. pri krčme zvanej U.. Svedkyňa X. X. pri rekognícii opoznala M. U. ako osobu, ktorá na konci roku 2008 pracovala na stavbe jej rodinného domu.

Svedeckými výpoveďami bolo tiež nepochybne preukázané, že obvinený bol priateľom pracovníčky stávkovej kancelárie Q. G. Q., ktorú na jej pracovisku pravidelne navštevoval a neraz tam s ňou dlhší čas zotrval. Stávalo sa, že na požiadanie A. T. - vedúceho kancelárie tohto zastúpil „za pultom“ v čase jeho neprítomnosti. Z výsledkov dokazovania tiež vyplýva, že vzťah medzi obvineným a A. T. bol priateľský, nemali medzi sebou žiadne nedorozumenia.

Nemenej významná výpoveď je výpoveď svedka W. U., ktorý potvrdil, že bol prvou osobou, ktorá našla na mieste činu zavraždeného A. T., ale aj osobou, ktorá sa pravdepodobne vo dverách kancelárie stretla s páchatelom, ktorý z kancelárie práve vychádzal. Na otázku či je ešte otvorené mu odpovedal po maďarsky. Neskôr sa dal na útek a po ceste mu vypadol z čierneho „šušťákového“ kabáta nôž. Ten sa neskôr našiel a bol identifikovaný ako nôž patriaci poškodenému. Do tváre mužovi zreteľne nevidel a nevedel potvrdiť, či sa jednalo o obyvateľa J.. Uviedol jeho popis - vysoký 170-180 cm, štíhlejší ako on vo veku 25-29 rokov, mal na sebe oblečený čierny kabát dĺžkou siahajúci do polovice stehien, tvár si nezapamätal. Na hlavnom pojednávaní súdu prvého stupňa spresnil, že obec má asi 500 obyvateľov a keďže obvineného ako obyvateľa obce poznal, v prípade ak by bol mužom, ktorého stretol vo dverách kancelárie, „pravdepodobne by ho bol spoznal“. W. U. 14. decembra 2008 o 15.11 hod. oznámil na tiesňovú linku polície, že v kancelárii Q. našiel poškodeného ležiaceho v kaluži krvi. Takýto čas úmrtia bol uvedený lekárkou v liste o prehliadke mŕtveho.

Taktiež aj závery znaleckého posudku o osobnostných rysoch obvineného svedčia v prospech obvineného a korešpondujú s obsahom výpovedí svedkov. Podľa záverov psychológa PhDr. Róberta Mathé, PhD. obvinený je schopný správne vnímať a reprodukovat', jeho výpovede majú znaky vierohodných výpovedí. Mnohopočetné bodné rany na tele poškodeného (viac ako dvadsať) vysoko pravdepodobne nasvedčujú intenzívnemu afektu zlosti páchatela, prípadne nenávisti voči poškodenému. Svoje prejavy v primeranej miere ovláda. Agresivita nepatrí medzi dominantné rysy osobnostnej štruktúry obvineného. Jeho osobnostné charakteristiky nie sú v jednoznačnej zhode so spáchaním tak závažného a brutálne vykonaného zločinu úkladnej vraždy a neboli u neho zistené subjektívne príčiny protiprávneho konania, ktoré by mohli viesť k takémuto zločinu.

To všetko sú dôkazy svedčiace v prospech obvineného M. U. a jeho obhajobným tvrdeniam a vyvolávajú značné pochybnosti o jeho účasti na usmrtení poškodeného. Dôkazy svedčiace v jeho neprospech, o ktoré dovolateľ opiera svoju argumentáciu o zavinení obvineného sú dva nepriame dôkazy: pachová stopa na noži zaistenom na mieste činu a nejednoznačná výpoveď svedka H. R. Z.. Za tejto dôkaznej situácie s prihliadnutím na nejednoznačnosť a nepresnosť výpovede svedka nie je možné konštatovať ucelený komplex jednoznačných a nepochybných nepriamych dôkazov, ale naopak výraznú dôkazovú núdzu.

Časť dovolacích námietok ministra spravodlivosti sa týka nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Čiastočne súhlasiac v tomto smere s názorom dovolateľa, na konkrétnu námietku, že súd nedal odpoveď na otázku ako sa pachová stopa dostala na mieste činu zaistenú vražednú zbraň treba uviesť, že odpoveď by mohla byť daná len v rovine hypotetickej. Nepochybne nie je možné vylúčiť prítomnosť pachových stôp na predmete nachádzajúcej sa na mieste, ktoré obvinený pravidelne opakovanne navštevoval. Napr. nie je možné absolútne vylúčiť možnosť, že nôž po prinesení páchatelom sa mohol po vykonaní činu nachádzať na mieste, na ktorom obvinený pred tým zanechal pachovú stopu či už dotykom, alebo nevedome vylúčenou slinou pri rozprávaní, zakašľaní, kýchnutí a pod., čo v

případe obvineného bolo ľahko možné, keďže sa v kancelárii pravidelne zdržiaval pri návštevách priateľky. Nie je možné vylúčiť ani alternatívu, že páchatel' (v prípade ak bol obyvateľom s pobytom v obci J. a mohol sa pohybovať v blízkosti obvineného) použil nôž, s ktorým M. U. prišiel už v minulosti nevedome do kontaktu (zanechanie tzv. podvrhutej pachovej stopy). To sú ale všetko len hypotetické úvahy.

Treba znovu pripomenúť, že i keď veda v súčasnej dobe má znalosti a poznatky o štruktúre, o funkciách a druhoch potných žliaz človeka z oblasti anatómie a fyziológie, ako aj o látkach obsiahnutých v ľudskom pote, teda o podstate individuálnosti ľudského pachu, tiež sú znalosti a poznatky o vytváraní, štruktúre pachových stôp, o fyziologických predpokladoch psa k rozlišovaniu pachov až do úrovne individuálnej identifikácie, o metódach výcviku psov, ktoré vedú k schopnosti spoľahlivej identifikácie pachov, zásadná výhrada k dôkazu pachovou stopou spočíva v nemožnosti zistené poznatky iným, kvalifikovaným spôsobom preskúmať, keďže chýba kontrolná metóda a vedecký atest, pachovú stopu nie je možné objektívne popísať a ani graficky znázorniť.

Záverom najvyšší súd zdôrazňuje, že vo veci činné súdy, okresný i krajský pokiaľ na základe výsledkov vykonaného dokazovania konali podľa zásady „in dubio pro reo" postupovali správne. Pri preukazovaní viny sa pracuje s určitou dávkou pochybností. Orgány činné v trestnom konaní vykonávajú svoju prácu, ak chcú usvedčiť páchatel'ov trestných činov, ale to nemôže byť za akúkoľvek cenu. V súdnom prípade existujú vážne pochybnosti o účasti obvineného M. U. na usmrtení A. T. a za týchto okolností nebolo možné uznať ho za spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. e/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. c/ Tr. zák., tak, ako to požadoval minister spravodlivosti vo svojom dovolaní.

Z uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok ministra spravodlivosti Slovenskej republiky nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. jeho dovolanie na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.